Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć LXXXI. – Wydana i rozesłana dnia 1. września 1906.

Treść: № 176. Rozporządzenie, którem wydaje się przepisy dla zaprowadzania, używania i utrzymywania w należytym stanie urządzeń slużących do rozdzielania i użytkowania palnych gazów (regulamin gazowy).

176.

Rozporządzenie Ministra handlu w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych, Ministrem roluictwa i Ministrem kolei żelaznych z dnia 18. lipca 1906,

którem wydaje się przepisy dla zaprowadzania. używania i utrzymywania w należytym stanie urządzeń służących do rozdzielania i użytkowania palnych gazów (regulamin gazowy).

Pod względem zaprowadzania, używania i utrzymywania w należytym stanie urządzeń służących do rozdzielania i użytkowania palnych gazów, jak gazu węglowego, wodnego, acetylenowego, olejnego, naturalnego (zapomocą generatora wytwarzanego), powietrznego itp., w celach oświetlania, wytwarzania ciepła i siły, przestrzegać należy następujących przepisów:

I. Postanowienia ogólne.

\$ 1.

Urządzenia dla rozdzielania i użytkowania palnych gazów wykonywać mogą tylko osoby, do tego uprawnione.

Zaprowadzanie w sposób zarobkowy przewodów gazowych jak i wykonywanie urządzeń do oświetlania przywiązane jest do koncesyi po myśli 8u 15. punktu 17, noweli do ustawy przemysłowej z dnia 15. marca 1883, Dz. u. p. Nr. 39.

Naprawy i zmiany takich urządzeń oraz wszelkie czynności, mogące wywierać wpływ na ich szczelność. wykonywać mogą również tylko osoby do instalacyi uprawnione.

Przewody gaz doprowadzające od przyrządu zamknięcia przed regulatorem ciśnienia, względnie od generatora aż do motoru, wykonywać może także sam wytwórca motoru.

\$ 2

Przy wszystkich robotach przedsiębranych celem rozdziału i zużytkowania palnych gazów przestrzegać należy ściśle tak postanowień tego rozporządzenia jak i wszelkich innych pod tym względem obowiazujących przepisów.

W szczególności co do urządzeń do gazu acetylenowego, obowiązują postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. lutego 1905. Dz. u. p. Nr. 24; jako postanowienia po myśli §u 43 tegoż rozporządzenia dla przewodów gazu acetylenowego ogólnie obowiązujące uważać odtąd należy przepisy niniejszego rozporządzenia.

8 2

Osoby uprawnione do zaprowadzania urządzeń służących do rozdzielania i zużytkowania gazów palnych winne prowadzić dla wszystkich przez nie do wykonania objętych robót, dokładny, chronologiczny i parafowany rejestr, do którego władza polityczna pierwszej instancyi każdego czasu ma prawo wgladać.

Oprócz tego osoby te zobowiązane są czas rozpoczęcia tych robót niezwłocznie pismem nie-ostemplowanem, oznajmić politycznej władzy pierwszej instancyi. która według swej woli będzie mogła zażądać przedłożenia planów lub opisów urządzenia.

\$ 4.

Urządzenia przeznaczone do rozdzielania i użytkowania palnych gazów muszą być wykonane we wszystkich częściach w sposób odpowiedni i z należyta starannościa.

Przedewszystkiem baczyć należy, by przez zaprowadzenie i używanie urządzenia życie i zdrowie ludzkie nie było w jakikolwiek sposób narażone na niebezpieczeństwo a rzeczy na uszkodzenie.

Materyały użyte do zaprowadzenia takich urządzeń muszą być trwałe i dawać dostateczną gwarancyę odporności przeciw zewnętrznym uszkodzeniom. Do części składowych zawierających gaz nie wolno, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w SSach 31 i 36, używać materyałów, wchodzących z użyć sie mającymi gazami w połączenia wybuchowe (jak na przykład miedź i rtęć z gazem acetylenowym) oraz materyałów, które ulegają szybkiemu przez gaz zniszczeniu, względnie wystawione na gorąco łatwo topnieją.

\$ 5.

Wszystkie części całego urządzenia muszą być silme przymocowane i dokładnie uszczelnione. Miejsc nieszczelnych nie wolno zalepiać z zewnątrz kitem lub podobnymi innymi nietrwałymi materyałami.

Ułożenie wszystkich części urządzenia ma być tego rodzaju, by zatkanie woda, przez warstwy rdzy itd. z łatwością mogło być usunięte. Wszystkie części urządzenia należy także dostatecznie zabezpieczyć od zewnętrznych wpływów wilgoci, szkodliwych gazów, pary itp. jakoteż od anormalnych wpływów temperatury.

§ 6.

Użyte do urządzenia przyrządy muszą posiadać wytrzymalą konstrukcyę, być dobrze przyspobione i dawać gwarancyę, że będą pewnie i bezpiecznie funkcyonowały.

§ 7.

Władza polityczna pierwszej instancyi ma nadzór nad wykonywaniem i używaniem urządzeń, przeznaczonych do rozdzielania i zużytkowania palnych gazów. Przedewszystkiem przysłuża jej prawo, urządzenia takie badać, ich zakładanie kontrolować, tudzież w ogóle w sposób, jaki uzna za stosowny, o należytem wykonaniu dotyczących robót się przekonywać i usunięcie ewentualnych usterek zarządzać.

Władza ma z reguly do odnośnych technicznych czynności urzędowych swoje maszynowotechniczne organa przybierać i czynności te, o ile możności w obecności posiadacza i tej osoby, która urządzenie zaprowadziła, przeprowadzać.

Strona obowiązaną jest dostarczyć przyrządów potrzebnych do budania urządzenia jak i potrzebnych do tego pomocników.

Gdyby przy takich czynnościach urzędowych okazały się w urządzeniu braki, niebezpieczeństwem grożące, może władza polityczna dalszego jego używania, aż do ich usuniecia zabronić.

II. Postanowienia techniczne w szczególności.

§ 8.

Urządzenia służące do rozdzielania i zużytkowania palnych gazów składaja sie:

A. z przewodów głównych.

B. z przewodów doprowadzających.

C. z przewodów gaz wprowadzających (instalacye po domach) i przedmiotów dla spotrzebowania gazu.

§ 9.

Przewód główny przeprowadza gaz z gazowni (miejsca wyrobu, względnie zbiornika gazu) w pobliże miejsca, gdzie gaz ma być zużytkowany.

Przewody doprowadzające są to odnogi od przewodu głównego aż do gruntu, na którym gaz ma być zużytkowany, względnie odnogi od przewodu głównego do latarú ulicznych.

Przewody gaz wprowadzające (instalacye po domach) obejnują wszystkie, z przewodem doprowadzającym połączone odnogi, rozprowadzające gaz do miejsc jego spotrzebowania, wraz z należacymi do nich przyrządami do zamykania, regulowania i mierzenia. Przy pojedynczych urządzeniach, które mają własne generatory, uważa się za przewody gaz wprowadzające, wszystkie od głównego kurka generatora idące odnogi do rozprowadzunia gazu.

Do przedmiotów służących do konsumcyi gazu należą przyrządy do oświetlania. gotowania, ogrzewania itp.

A. Przewody główne.

1. Materyał.

§ 10.

Do przewodów w ziemi układanych używać można tylko takich rur, form i syfonów, których średnica w świetle wynosi więcej jak 20 milimetrów. Jeżeli te części składowe sporządzone są z lanego żelaza, w takim razie średnica ta wynosić musi co najmniej 40 milimetrów. W miejscach, gdzie się grunt mocno obniża, należy w ogóle o ile możności unikać używania rur z lanego żelaza, przedewszystkiem zaś w takich miejscach rewirów kopalnianych, w których eksploatacya pokładu odbywa się w głębi uszkodzonej.

2. Rozmiary, odnogi, połączenia i nawiercenia.

\$ 11.

Rury i przyrządy do zamykania mają być tego rodzaju, by gaz mógł być doprowadzany do miejsc konsumcyi pod jednostajnem ile możności ciśnieniem a utrata ciśnienia była możliwie najmniejszą.

Grubość ścian rur z lanego żelaza musi wynosić co najmniej 8 milimetrów i być ile możności wszędzie jednostajna.

§ 12.

Przewód główny należy z góry zaopatrzyć w odpowiednie formy dla odnóg i połączeń. Gdyby wyjątkowo potrzeba było celem zaprowadzenia odnóg i połączeń, nawiercić główny przewód, należy w tem miejscu na głowną rurę nałożyć i dobrze uszczelnić tak zwane więzy, w których otworze winno się przymocować należycie rurę odnogi względnie rurę połączenia; odnogi takie dopuszczalne są jednak tylko przy rurach głównych, których średnica w świetle wynosi więcej jak 70 milimetrów a średnica w świetle rury, która ma być z nią połączona, nie jest większą, jak trzecia część średnicy rury głównej.

Wprowadzanie odnóg zapomocą kapek (honnets) może mieć miejsce tylko przy rurach, których wolna średnica wynosi więcej jak 200 milimetrów. Przytem przecięcie poprzeczne odnogi przy rurach, których średnica w świetle wynosi aż do 250 milimetrów włącznie, nie może być większe jak szósta część, przy rurach zaś, których średnica w świetle wynosi więcej jak 250 milimetrów, nie większe jak trzecia część przecięcia poprzecznego głównej rury.

Przy rurach przewodu głównego o średnicy w świetle większej jak 200 milimetrów, mogą być odnogi, względnierury łączące się także bezpośrednio w główną rurę wśrubowane, pod warunkiem, że ich średnica w świetle nie będzie wynosiła więcej jak dziesiątą część średnicy w świetle rury głównej a w żadnym przypadku nie więcej jak 50 milimetrów a nadto że gwinty, pod względem długości odpowiadać będą postanowieniom §u 38. Otwory połączeniowe aż do średnicy 50 milimetrów muszą być w ścianach rury głównej wywiercone; poprawianie dłutem nie jest dozwolonem.

3. Uszczelnianie połączeń rur.

§ 13.

Rury z mufami uszczelnia się z reguły zapomocą powrozów namazionych jak i pierścieni ołowianych, których szerokość wynosić ma 35 do 55 milimetrów.

By przy zalewaniu rur zapobiedz rozpryskiwaniu wystawać się ołowiu, należy postarać się by końce rur były może się suche a w porze dźdźystej do otworu, który się ma wodowej.

zalewać, włożyć nieco łoju. Pierścienie ołowiane należy starannie zadłutować.

Rury z flanczami należy uszczelnić zapomocą ołowiu, klajstru, płótna miniowego lub też równoważnego materyału.

Materyał uszczelniający należy w każdym przypadku tak zakładać, by się pod cisnieniem nie dał wyprzeć.

4. Urządzenia zamknięcia.

\$ 14.

Konstrukcya urządzeń zamknięcia i materyał do nich użyty muszą być tego rodzaju, by dawały stałą gwarancyę szczelnego zamknięcia.

Wszystkie kurki do zamykania muszą być zaopatrzone regulatorem i tak urządzone, by mogły obracać się co najwięcej o 90 stopni a sum kołek nie dał się łatwo wyciągnąć z osady; nadto urządzenia te muszą mieć na główce samego kołka (obrotnika, stożka lub klucza), znak w kierunku otworu przechodowego silnie wycięty, tak by położenie jego było z zewnatrz widzialne.

Wszystkie nowe urządzenia zamknięcia mają być tak wykonane, by przy obrocie na prawo zamykały a przy obrocie na lewo otwierały.

5. Układanie rur głównego przewodu.

§ 15.

Rury głównego przewodu należy układać tak głęboko, jak tego stosunki klimatyczne wymagają, na każdy sposób jednak co najmiej na 0.8 metra pod ziemią i w opowiedniej pochyłości.

Rury głównego przewodu, które czy to wskutek wpływów mechanicznych czy też pod wpływem temperatury, podlegają zmianom co do długości zaopatrzyć należy tam, gdzie tego zachodzi potrzeba, w urzadzenia wyrównawcze (niwelacyjne).

Do zbierania wydzielających się w rurach przewodowych płynów umieścić należy na najniżej położonych miejscach przewodu zbiorniki na wodę (syfony), dające się łatwo i bez niebezpieczeństwa wypróżniać.

§ 16.

Gdyby rury przeznaczone do przewodzenia gazu miały się stykać z fundamentami budynków. nie wolno ich z tymi ostatnimi stale łączyć.

O ile możności unikać należy krzyżowania się rur głównego przewodu z profilem kanału; gdyby tego rodzaju krzyżowań nie było można uniknąć, w takim razie rura przewodu w obrębie profilu kanału otrzyma szczelną i odporną rurę (rura wierzchnia), której wolne końce poza mur kanału wystawać muszą. W obrębie rury ochronnej nie może się znajdować miejsce połączenia rury przewodowej.

Rury przewodu znajdujące się w pobliżu kanału należy tak zabezpieczyć, by nawet w razie zapadniecia się kanału nie były na niebezpieczeństwo narażone.

Przewody gazowe układać należy o ile możności zdala od elektrycznych przewodów podziemnych jak i od rur wodociągowych; przedewszystkiem nie wolno wstawiać ich do otworów rur wodociagowych.

Rury głównego przewodu układać należy o ile możności w gruncie sposobnym bezpośrednio na równym pokładzie. Gdy spodnie warstwy gruntu są nieodpowiednie, zapobiedz należy szkodliwemu osiadaniu sie gruntu podporami, palami itd.

6. Przewody na mostach.

§ 18.

Do przewodów na mostach używać należy z reguły tylko rur z żelaza lanego lub szwejsowanego, względnie rur ze stali. Przewody z żelaza lanego, mające prowadzić przez mosty, należy przez odpowiednie urządzenia zabezpieczyć od szkodliwego wpływu chwiejności mostów.

Wszystkie przewody na mostach należy tak ustawić, by przystęp do nich był łatwy a nadto zabezpieczyć je w razie potrzeby od zimna lub

innych zewnętrznych wpływów.

Osłona ochronna (skrzynka drewniana, rura ochronna itp.) winna być wypełniona materyałem trudno zapalnym i zaopatrzona otworami dla powietrza, przez które jednak do wnętrza osłony ochronnej dostać się nie może ani woda deszczowa ani śnieg topniejacy.

Na obydwóch końcach mostów umieszczone być mają łatwo przystępne urządzenia zamknięcia.

7. Badanie rur przed ich układaniem.

§ 19.

Każda rura przeznaczona do przewodzenia gazu musi być przed jej pokostowaniem i ułożeniem poddana, co najmniej przez pięć minut, próbie zapomocą ciśnienia wody i powietrza.

Ciśnienie próbne wynosić ma przy próbie zapomocą ciśnienia wody, co najmniej sześć atmosfer, przy rurach zaś. wystawionych przy przewodzeniu na ciśnienie większe od dwóch atmosfer, przynajmniej trzy razy tyle, co to ostatnie. Podczas próby należy rurę opukiwać ostrożnie żelaznymi młotami.

Próbe pod ciśnieniem powietrza przedsiębrać należy pod wodą, przyczem ciśnienie próbne odpowiadać ma co najmniej 500 milimetrom słupa wody, przy rurach zaś obliczonych w czasie ruchu na ciśnienie większe jak 250 milimetrów słupa wody, przynajmniej dwa razy wiekszemu ciśnieniu. jak to, na które w czasie ruchu mają być wystawione. I mieni, żarzących się przedmiotów itp. Jeżeli potrzeba

Przed próba należy każda rure wewnetrz zupełnie wysuszyć.

Rur tym próbom nie odpowiadających nie wolno do przewodzenia gazów używać. Rury badane należy jako takie oznaczyć.

8. Badanie szczelności rur przewodowych.

Po zupełnem ułożeniu rur na pewnej przestrzeni poddaje się je próbie szczelności przy pomocy pompy powietrznej, przyczem stosowane ciśnienie próbne wynosić ma co najmniej 350 milimetrów słupa wody, przy przewodach obliczonych na cisnienie w czasie ruchu wieksze jak 175 milimetrów słupa wody, przynajmniej dwa razy tyle, co ciśnienie w czasie ruchu.

Przy rurach przewodowych, obliczonych na ciśnienie w czasie ruchu w wysokości co najwiecej 100 milimetrów słupa wody, można, gdyby próba z powietrzem była trudną do wykonania, przedsiębrać próbę szczelności zapomocą dotyczącego gazu.

§ 21.

Próbe szczelności przeprowadza się przy odkrytym przewodzie. Przy próbie tej, po starannem zamknieciu wszystkich urządzeń do zamykania i otworów i po uzyskaniu przepisanego ciśnienia próbnego oblicza się z ubytku cisnienia i czasu ilość ubytego gazu.

Ubytek gazu przy przewodach gazu weglowego do oświetlania nie może na kilometr i godzinę wynosić więcej jak 200 litrów.

W czasie tym, kiedy przewód pod ciśnieniem zostaje, należy szpary rur i ewentualne szpary flancz. jak i wywiercone otwory przez pociąganie wodą mydlaną badać a w razie potrzeby je uszczelnić.

Gdyby próba wykazała, że przewód pod względem szczelności jest wadliwy, należy przyczyny tego ustalić, znalezione braki usunać a następnie ponowną próbę szczelności przedsięwziać.

§ 22.

Analogicznie po myśli postanowień Su 21 przedsiębierze się próbę pod względem szczelności po każdej znaczniejszej naprawie, dalej po zmianie przewodu, względnie urządzeń, które w przewodzie są umieszczone, jeżeli okoliczność ta może istotnie wpłynąć na szczelność urządzeń gazowych.

9. Postępowanie przy wyszukiwaniu nieszczelnych miejsc jak i w razie zasztych uszkodzeń.

Przy wyszukiwaniu miejsc nieszczelnych nie wolno zbliżać do przewodu gazowego wolnych plo-

sztucznego oświetlenia, w takim razie używa się do | bionym rowku. Wyżłobienie to należy po odbytej tego tylko pewnych i nieuszkodzonych lamp bezpieczeństwa lub też elektrycznych lamp żarowych.

Gdyby celem znalezienia miejse nieszczelnych miały być nawiercane otwory w przewodach gazowych w ziemi ułożonych, w takim razie nie wolno przekonywać się o ewentualnem uchodzeniu gazu, przez zapalanie go, lecz tylko zapomocą chemicznych oddziaływań lub w inny jaki nieszkodliwy sposób.

Po wykryciu miejsca, w którem gaz uchodzi, należy dotyczącą część przewodu całkiem odkryć i przyczynę nieszczelności usunąć.

Niepowołanym należy wzbraniać na odpowie dnią odległość przystępu do tego rodzaju robót przy rzewodach gazowych.

B. Przewody doprowadzające.

8 24.

Pod względem urządzania i badania przewodów doprowadzajacych obowiazuja analogicznie postanowienia wydane dla rur głównego przewodu (§§y 10 do 23).

Przewody doprowadzające winny mieć z reguły odpowiedni spad w kierunku do przewodu głównego a jeżeli poza obrębem budynkow się znajdują (z wyjatkiem odnóg do latarú przy ulicach), maja cześcia swą najwyżej położona, co najmniej o 0.5 metra pod ziemia się znajdować lub też odpowiednio do tego być nakryte.

Podziemne przewody doprowadzające, nie sporządzone z żelaza lanego, muszą być opatrzone osłoną chroniącą je przed zardzewieniem.

\$ 25.

W budynkach teatralnych musi być przewód gaz doprowadzający do sali teatralnej zupełnie oddzielony od przewodu dla sceny.

Obydwa przewody doprowadzające należy o ile możności w jak największem od siebie oddaleniu do budynku poprowadzić.

\$ 26.

Każdy przewód doprowadzający do budynku musi posiadać bezpośrednio przed gazometrem urządzenie do zamykania. Przewody doprowadzające do budynków, gdzie większe zgromadzenia się odbywają (teatra. sale koncertowe, sale do zabaw, budynki wystawowe itd.), winny mieć nadto poza budynkiem, w miejscu nawet w razie pożaru łatwo przystępnem, urządzenie zamknięcia.

\$ 27.

Do przewodów doprowadzających gaz do latarń przy ulicach używać wolno tylko rur z żelaza lanego lub szwejsowanego albo też rur ze stali; rury te układać należy przy słupach próżnych w tychże słupach, przy umieszczaniu ich zaś na zewnątrz na słupach drewnianych lub filarach muru w wyżło-

próbie szczelności odpowiednio wypełnić a przy słupach drewnianych nadto paskami z blachy pozakrywać.

C. Przewody gaz wprowadzające (instalacyc po domach) i przedmioty służące do konsumcyi gazu.

1. Gazometr.

\$ 28.

Gazometr składa się z urządzenia do zamykania, z połączenia tego urządzenia z gazometrem, z gazometra samego, jakoteż z jego połaczenia z przewodem wewnetrznym.

\$ 29.

Przyrzad do zamykania ma być umieszczony bezpośrednio przed gazometrem (§ 26) tak, by przystep do niego był wygodny; zalepiać go nie wolno, lecz trzymać odkryty o tyle, by można na nim uskuteczniać drobne naprawy bez odłączania dołączonego do niego przewodu.

Jeżeli wprowadzające gaz odnogi od dwóch lub więcej gazometrów są razem połączone, natenczas przyrząd do zamykania umieścić należy także bezpośrednio za każdym z tych gazometrów.

§ 30.

Rozmiar, miejsce i sposób ustawienia gazometru oznacza zakład, który gazu dostarcza; tak samo podług wskazówek tego zakładu ustawia się i połącza gazometr z rurą przewodu.

Gazometry ustawiać należy o ile możności w ubikacyach łatwo przystępnych, odpowiednio oświetlonych, suchych i dających się dostatecznie przewietrzać.

W ubikacyach, w których wywiązują się szkodliwe pary lub gazy, należy postarać się o należyta ochronę gazometów.

Gazometry, przy których przestrzeń mierzaca odgraniczona jest płynem (gazometry mokre), mają być w miejscach, gdzie są na uszkodzenie narażone, zaopatrzone w osłonę ochronną dającą się zdejmować.

Gdyby gazometrów takich nie można było ustawić tak, by od mrozu były zabezpieczone, należy je napełnić odpowiednim, trudno zamarzającym płynem lub też wybierać gazometry, które w ogóle żadnego płynu nie zawierają (gazometry suche).

Obkładanie gazometrów słoma, sianem, micrzwa, szmatami itp. należy unikać.

Gazometry muszą być bez szkodliwego napięcia z przewodami połączenia w ten sposób połączone, by można je było bez usuwania lub zmiany przewodów połączenia usuwać a końce przewodów łatwo zamykać.

W razie umieszczania gazometrów w dołach, należy te ostatnie przed dostawaniem się do nich wody uszczelnić i nieprzepuszczającą wody nakrywą zaopatrzyć; nadto winne być tak urządzone, by były łatwo przystępne i dobrze przewietrzane.

§ 31.

Gazometry łączy się z przewodami połączenia z reguły zapomocą rur z żelaza lanego lub szwejsowanego albo też zapomocą rur ze stali, gdy gazometry zaś są większe, zapomocą rur z żelaza lanego.

Rur ołowianych do tego celu używać można tylko tani, gdzie nie sa na zewnętrzne uszkodzenia narażone.

Gazometry nieużywane należy z przewodu usunąć, względnie wyłączyć. Wyłączenie odbywa się zapomocą szczelnych, gazu nieprzepuszczających zatyczek, kapek lub ślepych flancz; samo tylko zamykanie lub silne zakręcanie kurków, względnie ich zatykanie jest w tym przypadku niedopuszczalne.

Gdzie znajduje się więcej gazometrów a jeden z nich się wyłącza, należy także i kurek za doty-

czącym gazometrem zamknąć.

W razie usunięcia względnie wyłączenia gazometru z przewodu, ma być zawarty w nim gaz natychmiast odprowadzony na wolne powietrze i to bądź przez wypełnienie gazometru wodą, bądź też przez przepuszczenie prądu powietrza lub też w inny jaki bezpieczny sposób.

§ 32.

Zabrania się surowo przybliżania wolnych płomieni, żarzących się ciał itp. do gazometrów, gaz zawierających. Gdyby potrzeba było sztucznego światła, w takim razie posługiwać się należy tylko dobremi i nieuszkodzonemi lampami bezpieczeństwa lub też elektrycznemi lampami żarowemi.

§ 33.

Osoby, którym poruczono odczytywanie i nadzór nad gazometrami mają mieć każdego czasu wolny przystęp do gazometrów.

2. Przewody gazowe wewnętrzne.

a) Rozmiary i materyał.

§ 34.

Rury i przyrządy do zamykania służące muszą być tak urządzone, by gaz doprowadzany do miejsc konsumcyi zostawał ile możności pod stałem ciśnieniem a ubytek w ciśnieniu był możliwie najmniejszy.

Przy wymiarze przewodów gazu węglowego do oświetlania stosować się można do wskazówek podanych w następującej tabeli:

	Wewnętrza średnica rury przewodu w milimetrach						
Dlugość	10	13	20	25	32	40	50
przewodu w metrach	Wewnętrzna średnica rury przewodu w całach angielskich w przybliżeniu						
W metrach	3/8	1/2	0/4	1	11/4	11/2	2
	Liczba płomieni konsumujących 150 litrów gazu na godzinę						
10	2	5	15	32	60	100	220
20	1	4	10	22	40	70	150
30	1	3	8	18	35	60	130
40	1	2	7	16	30	50	110
ō0	-	2	6	14	25	45	100
100		1	4	10	20	30	70
200		1	3	7	15	20	50

§ 35.

Na rury wewnętrzne gaz przewodzące używać można z reguły tylko rur i połączeń z żelaza lanego lub szwejsowanego. ze stali lub też z kowalnego żelaza lanego. Wszystkie wewnętrzne ziemią przykryte rury przewodowe jak i przewody w ubikacyach wilgotnych i takich, w których wywiązują się gryzące gazy lub pary, sporządzać należy z rur mających ściany nadzwyczaj grube i zabezpieczyć je od zniszczenia przez pokostowanie lub osłonięcie. W miejscach, w których rury przechodzą przez mur, używać należy także tylko rur o grubych ścianach, wyrobionych z żelaza lanego lub szwejsowanego albo też ze stali.

Poza budynkami nie można układać przewodów o średnicy wewnętrznej mniejszej jak 20 milimetrów.

Do wewnętrznych przewodów gazowych nie wolno używać rur ołowianych.

§ 36.

Węże gumowe dozwolone są tylko jako połączenie z przenośnymi slużącymi do komunikacyi gazu przedmiotami jak lampy, przyrządy do gotowania itp. Każdy wąż musi być jednak cały z jednego kawałka, bezpośrednio przed miejscem, w którem się od stałego przewodu odgałęzia, dawać się zamykać zapomocą kurka w tym stałym przewodzie umieszczonego i łatwo przystępnego a na obydwóch końcach musi być przymocowany tak, by się nie mógł zsuwać.

W ubikacyach, w których jest nadzwyczajne niebczpieczeństwo ognia nie wolno używać wężów gumowych.

§ 37.

Zabrania się używać miękkiego lutu do naprawiania rur przewodowych i do podobnych celów.

b) Połaczenie przewodów gazowych.

§ 38.

Cześci składowe przewodów gazowych, z wyjatkiem weżów gumowych, łączyć można ze sobą tylko przez zaśrubowanie, nitowanie, szwejsowanie lub też zapomoca twardego lutu.

Długie gwinty, których się do tego celu używa, muszą być zaopatrzone w mutry śrubowe na przeciwległym końcu. Mufy muszą być dobrze dopasowane i dawać się łatwo ale szczelnie do rury przy śrubowywać.

Rury należy do muf lub innych części połączenia, przy użyciu przytem odpowiednich środków uszczelniających (kit itp.), przynajniniej tak głęboko zaśrubowywać, jak następująca tabela wskazuje:

Wewnętrzna ś	rednica rury w	Najmniejsza gębokość wśrubowania w mili- metrach			
milimetraclı	calach ang.				
10	3/8	8			
13	1/2	11			
20	3/4	14			
25	1	14			
32	1 1/4	16			
40	11/2	19			
50	2	21			

Kit, wydobywający się z gwintów, należy starannie obetrzeć. Części gwintów niezakryte muszą być od rdzy zabezpieczone.

c) Układanie wewnętrznych przewodów gazowych.

\$ 39.

Rury gazowe należy prowadzić tak, by ile możności przystęp do nich był wolny a one same były widzialne, dalej by do ścian i sufitów dobrze przylegały; przymocowuje się je w sposób należyty klamrami i haczkami. Gdyby się okazała tego potrzeba należy chronić je od uszkodzenia zapomocą odpowiednich środków jak powłoki, osłony, pokostu, natarcia tłuszczem itp. By rury przewodowe łatwo można oczyścić, należy w stosownych miejscach włączyć odpowiednie kawałki rur (długie gwinty).

Rury przewodu prowadzace przez sufity lub też przez próżna nieprzystepna przestrzeń wzglednie bezpośrednio tuż koło nich idace, nie mają mieć w tych miejscach żadnych części połączenia i musza być szczelnie rurami ochronnemi (rurami wierzchniemi) otoczone. By zauważyć można było ewentualne braki przewodu wewnątrz rury ochronnej, winny otwarte końce tych rur ochronnych wychodzić na wolną przestrzeń.

W miejscach, gdzie rura przewodowa prze-

czenia rury w murze; dla unikniecia uszkodzenia musi mieć rura przewodowa w murze odpowiednią przestrzeń wolną.

W razie układania przewodów w podłogach. postarać się należy, by jej deski, zwłaszcza ponad miejscami połaczenia, dawały się szybko i bez trudności podnosić.

Nie wolno prowadzić rur przewodowych przez kominy, dyninice, weże powietrzne i kanały odpływowe tudzież zaprowadzać wolno leżących przewodów na zewnętrznych ścianach budynków.

Szeroko rozgałęzione przewody gazowe należy rozłożyć na wiecej części, dających się zamykać zapomoca osobnych przyrządów do zamykania. Przedewszystkiem wszystkie przewody idące do góry i to tak na parterze, jak i dla każdego mieszkania z osobna, musza się dawać zamykać zapomocą łatwo przystępnych przyrządów do zamykania; te urządzenia do zamykania nie mogą się znajdować wewnątrz ubikacyi mieszkalnych lub magazynów sklepowych.

W budynkach teatralnych przewody gazowe w sali teatralnej musza być zupełnie oddzielone od przewodów gazowych na scenie.

Przewody układać należy tak, by wydzielające: się ciecze mogły spływać do przeznaczonych na ten cel w stosownych miejscach umieszczonych zbiorników na wode. Zbiorniki te umieszcza się przedewszystkiem także w miejscach przechodowych przewodów gazowych do ubikacyi, gdzie są znaczne różnice temperatury.

\$ 42.

Odnogi dla gazu ściśnietego musza wychodzić, oddzielnie od innych przewodów gazowych, bezpośrednio od rury głównego przewodu lub też przewodu doprowadzającego. W przewodach prowadzących gaz do motorów należy włączyć na miejscu stosownem automatycznie działające, działanie wsteczne o ile możności uniemożliwiające regulatory ciśnienia. Nie można jednak używać do tego celu worków gumowych.

d) Przyrządy do zamykania, syfony i zbiorniki na wodę.

\$ 43.

Wszystkie kurki należy urządzić tak, by kołki (obrotniki, stożki, klucze) nie dawały się łatwo z puzdra wyciągnąć i by tylko na ćwierć obrotu pozwalały. Sztyfty zaporowe nie mają sięgać aż do samego otworu przejściowego kołka.

Wszystkie urządzenia zamknięcia powinny być tego rodzaju, by poznać było można wyraźnie, czy sa otwarte lub zamkniete.

Przy urządzeniach zamknięcia używać można chodzi przez mur, niedozwolone są również polą- kół ręcznych i z rękojeściami jakoteż kurków ze skrzydłami tylko w takim razie, jeżeli wykluczona jest możliwość nadużycia przez niepowołanych.

8 44.

Nie można używać w zamknietych przestrzeniach syfonów, które się automatycznie wypróżniają.

§ 45.

Zbiorniki na wodę urządza się w ten sposób, by wodę można z łatwością i zupełnie bezpiecznie wypuścić i to nawet wtedy, gdy przewód pod ciśnieniem zostaie.

Otwór służący do wypróżniania zbiornika na wode może mieć co najwyżej siedm milimetrów średnicy.

Jeżeli na zbiornikach do wody umieszcza się kurki, należy je zaopatrzyć osobnemi kapkami lub zatyczkami, któreby uniemożliwiały otwieranie zbiornika przez osoby niepowołane.

e) Regulatory ciśnienia i automaty gazowe.

§ 46.

Używać można tylko takich regulatorów ciśnienia gazu, których konstrukcya i wykonanie dają gwarancye, że niedopuszczalne uchodzenie gazu jest wykluczone. Połaczenia znajdujące się na regulatorach ciśnienia gazu muszą być mocno i szczelnie zalutowane, by uchodzenia gazu niedopuścić. Użyty ewentualnie płyn uszczelniający musi być tego rodzaju, by ani łatwo nie zamarzał, ani też łatwo się me ulatnial.

Regulatory ciśnienia gazu muszą mieć jeden kurek wchodowy a jeden wychodowy; nadto postarać sie należy o przewód uboczny (do wymijania), któryby umożliwiał zupełne wyłączenie regulatora.

Regulatory ciśnienia gazu umieszcza się w ten sposób, by nie przeszkadzały ani w obsłudze ani też w badaniu względnie odmontowaniu gazometra.

Pod względem ustawiania regulatorów ciśnienia obowiązują zreszta analogicznie postanowienia wydane dla gazometrów (§ 30, ustęp 2 i n.).

§ 47.

Automaty gazowe (przyrządy do samodzielnego wyrobu jakoteż do oddawania ciepłej wody itp.) muszą posiadać konstrukcyę pewną i wypróbowaną. Gaz uchodzący z automatów z powodu nieszczelności lub też innych jakich przeszkód, nie może się dostawać do przestrzeni, w której automaty te sa ustawione.

f) Zapieranie i zamykanie rur.

\$ 48.

dzeniu, o ile to możliwe zamknać, Gdyby się to zrobić nie dało, należy przedtem z dotyczącej ubikacyi usunąć wszystkie otwarte płomienie i żarzące się ciała i pootwierać okna i drzwi.

Jeżeli musi się użyć jednej części przewodu gaz wprowadzającego, podczas gdy przewód ten w innych częściach jeszcze nie jest gotowy, wzglednie gdy pojedyncze ezęści przewodu się zdejmie i nie zastąpi się ich zaraz innemi, w takim razie należy otwarte końce rur, wypusty, krążki przy sufitach itd. zamknąć zawsze zapomocą zatyczek, kapek lub ślepych flancz tak szczelnie, by gaz nie mógł uchodzić. Zamykanie tychże zatyczkami drewnianemi, korkowemi, papierowemi lub podobnymi przedmiotami jest jak najsurowiej wzbronionem.

3. Przedmioty służące do konsumcyi gazu a) Przyrządy do oświetlania i podobne przedmioty do konsumevi gazu.

\$ 49.

Do zawieszania mniejszych przyrządów do oświetlania (poniżej 30 kilogramów wagi) używać należy z reguły krążków sufitowych z odpowiednio silnemi śrubami.

Przy ruchomych ramionach ściennych należy wykręcenie ramienia z gwintu uniemożliwić przez użycie dobrze przymocowanych krażków ściennych z zalanemi częściami ruchomemi lub w inny jaki pewny sposób.

Przyrządy do oświetlania przymocowuje się we wszystkich przypadkach w ten sposób, by przez poruszanie tychże nie nastąpiło rozluźnienie połączeń przewodowych.

Pajaków i innych wiszących świeczników, których ciężar jest znaczniejszy (ponad 30 kilogramów). nie można zawieszać na samych rurach przewodowych, tylko osobno zapomocą łańcuchów, dragów żelaznych, lin drucianych, drutów lub innych dostatecznie wytrzymałych dźwigarów.

Dźwigary te można poprowadzić także przez prostopadłą rurę gazową pod warunkiem, że miejsca wstępu i występu są tak szczelnie zamknięte, że gazu nie przepuszczają; nadto poddaje się je próbie o podwójnym cieżarze.

§ 50.

Pająki o więcej jak 60 płomieniach maja być tak urządzone, by zapomocą osobnych łatwo przystępnych kurków można je było zamknąć od strony przewodu gaz doprowadzającego; przy takich świecznikach musi się nadto każde ramię z osobna dla siebie zamykać.

§ 51.

Kurki zamknięcia przy przyrządach oświetlenia Przy robotach koło przewodów wprowadzają- i podobnych przedmiotach służących do konsumcyi cych należy gaz, celem zapobieżenia jego ucho- gazu, umieszczać należy w takiem oddaleniu od płomieni, by się od nich nie rozgrzewały. Urządzenia zamknięcia z płomieniami do zapalania mają mieć taką konstrukcyę, by te ostatnie dawały się pewnie i bezpiecznie zapalać.

\$ 52.

Jeżeli przy przyrządach służących do oświetlania używa się wody do zamykania przestrzeni, należy do wody tej dodać gliceryny lub oliwy; płyn służący do zamykania, zwłaszcza w gorących ubikacyach lub podczas gorącej pory poku, należy częściej dopełniać.

s 53

Przy umieszczaniu przedmiotów, służących do oświetlania, baczyć należy, by płomienie od materyałów palnych, (sufitów, ścian, przegród, sprzętów, firanek itd.) oddalone były tak, jak tego do uniknięcia zapalenia się lub zwęglenia materyałów tych potrzeba. Oddalenie w kierunku prostopadłym wynosić ma z reguły przynajmniej 80 centymetrów, odległość w kierunku horyzontalnym, co najmniej 30 centymetrów.

Gdyby odległość pomiędzy płomieniami a materyałami palnymi nie dała się w tym stopniu zachować, by dawała gwarancyę zupełnego bezpieczeństwa, należy postarać się o dostateczne zabezpieczenie od ognia przez zastosowanie odpowiednich środków ochronnych (talerzyków, blach ochronnych itp.), lub też w inny jaki sposób (rury odciągowe itp.). Talerzyki, blachy ochronne itp. dzielić ma od sufitu, względnie ściany, którą się chroni, wolna przestrzeń.

\$ 54.

Gdy od rur przewodowych odłącza się służące do oświetlania lub też podobne, do konsumcyi gazu potrzebne przedmioty, należy otwory rur zamknąć flanczami, kapkami lub zatyczkami z żelaza lub innego odpornego materyału, w sposób pewny i gazu nie przepuszczający.

§ 55.

Ubikacye, w których znajdują się przedmioty do oświetlania o większych rozmiarach, tudzież wystawy sklepowe itp. mają być dostatecznie przewietrzane.

b) Przyrządy do gotowania i ogrzewania gazem.

§ 56.

Z mniejszych przyrządów gazowych do chwilowego użytku, jak naprzykład samowarów, ogrzewaczy żelazek do prasowania, réchauds itp. można bez połączenia z wężami odciągowymi korzystać tylko w ubikacyach, które się dają łatwo przewietrzać.

§ 57.

Większe przyrządy gazowe, jak piece gazowe krótkie części połączenia, jakoteż wszelkie do ogrzewania i do kąpieli, dalej mocno wbudowane składowe, które przepisom nie odpowiadają.

urządzenia do gotowania gazem w ubikacyach mieszkalnych, biurach lub pracowniach należy, jeżeli ilość gazu spotrzebowanego na godzinę wynosi więcej jak dwadzieścia litrów na metr sześcienny przestrzeni, w której są ustawione, zaopatrzyć urządzeniami odciągowemi dla gazów przy spaleniu się wywiązujących.

Otwór w przyrządzie, którym gazy przy spaleniu się wywiązujące uchodzą, niusi być szczelnie i mocno połączony z dobrze ciągnącym bezpośrednio na wolne powietrze prowadzącym kominem, który przepisom ustawy budowniczej odpowiada. Komin ten nie może równocześnie służyć dla rozmaitych piąter; połączenie innych ognisk z tego samego piętra jest jednak dopuszczalne.

Gdyby przy istniejących budynkach nie można było dosięgnąć murowanej wężownicy odciągowej, w takim razie można do odprowadzania produktów spalenia użyć wyjątkowo także szczelnie zamykających, bezpiecznych od ognia rur z odpowiednim przeciągiem; rury te mają prowadzić wprost na wolne powietrze i wystawać tam przynajmniej na dwa metry wysokości.

Węże lub rury odciągowe posiadać mają przez całą swą długość aż do wolnego powietrza wolne przecięcie poprzeczne, odpowiadające odprowadzić się mającej ilości wywiązujących się przy spaleniu gazów. Jako reguła obowiązuje, że do każdych 1000 litrów rzeczywiście na godzinę spotrzebowanego gazu węglowego, przecięcie poprzeczne przy przyrządach do gotowania i ogrzewania wynosić ma co najmniej 35 centymetrów kwadratowych, przy piecach kapielowych zaś przynajmniej 20 centymetrów kwadratowych.

Wszystkie przyrządy gazowe i węże lub rury odciągowe mają być tak wykonane, by uchodzenie gazu lub produktów spalenia do ubikacyi, gdzie są ustawione lub też do innych zamkniętych przestrzeni było niemożliwe.

§ 58.

Przyrządy gazowe muszą być tego rodzaju, by płomienie zapalać się dawały łatwo i pewnie. Na kurkach gazowych należy końcowe położenie "otwarty" i "zamknięty" oznaczyć w sposób szczególnie w oczy wpadający.

- 4. Badanie przewodów gaz wprowadzających.
  - a) Badanie materyałów przed użyciem.

§ 59.

Wszystkie części składowe przewodów gaz wprowadzających należy przed ich użyciem co do ich celowi odpowiadającej jakości zbadać; od użycia wyłącza się rury popękane, nadwerężone lub za krótkie części połączenia, jakoteż wszelkie części składowe, które przepisom nie odpowiadają.

nadzwyczaj staranne wykonanie przewodu gaz wprowadzającego, znajdą pod względem badania rur gazowych przed ich ułożeniem analogiczne zastosowanie postanowienia § 19.

b) Badanie i wypróbowanie przewodów gaz wprowadzających.

\$ 60.

Każdy nowo ułożony przewód, gaz wprowadzajacy, należy dokładnie — i to przed połaczeniem go z gazometrem i zanim rury i części ich połaczenia zostaną pokostowane, zakryte lub zatynkowane -zbadać, czy użyte materyały i wykonanie urządzenia przepisom tego rozporzadzenia odpowiadaja.

W razie twierdzacym, należy po zamknieciu wszystkich wypustów i kurków pośrednich, właczonych przed przedmiotami służacymi do konsumcyi gazu względnie wężownicami, poddać przewód gaz wprowadzający próbie szczelności zapomocą pompy powietrznej, dełączonej do punktu wyjścia przewodu, przyczem zastosowane ciśnienie próbne wyposić ma co najmniej 350 milimetrów słupa wody, przy przewodach zas obliczonych na ciśnienie w czasie ruchu wieksze jak 175 milimetrów słupa wodnego, co najmniej dwa razy tyle, co ciśnienie w czasie ruchu wynoszace.

W czasie tym, kiedy przewód zostaje pod ciśnieniem, należy przez próbne otwieranie każdego wypustu stwierdzie, czy pojedyncze części przewodu nie są zatkane, przyczem ciśnienie próbne utrzymywać należy przez dopompowywanie w przepisanej wysokości.

Przy zupełnie zamkniętych przewodach, ubytek ciśnienia w przeciągu pięciu minut nie może być większy jak 20 milimetrów słupa wody.

Gdyby okazało się, że przewód nie jest dostatecznie szczelny, należy przez nasłuchiwanie lub nacieranie wodą mydlaną przyczyny nieszczelności stwierdzić, znalezione braki usunąć, następnie próbę szczelności dalej przeprowadzać względnie na nowo ją rozpocząć. Przewód gaz wprowadzający łączyć można z gazometrem dopiero wtedy, gdy przeprowadzona próba szczelności żadnych braków nie wykazała.

Przy szeroko rozgałęzionych przewodach gaz wprowadzających można próbę szczelności przedsiębrać także w kilku sekcyach.

Próby wstępne przewodów gaz wprowadzających zapomocą wody są surowo wzbronione.

§ 61.

Po każdej znaczniejszej naprawie lub zmianie przewodu gaz wprowadzającego, któraby mogła wywrzeć istotny wpływ na szczelność urządzenia, jakoteż i w tym razie, jeżeli urządzenie przez więcej jak sześć miesięcy nie było w użyciu a gazometr był w celach iluminacyi itp.) postanowienia tego rozpo-

W przypadkach, w których wskazanem jest w tym czasie odniontowany lub wyłaczony, należy przed ponownem użyciem, analogicznie po myśli postanowień Su 60, przedsiębrać próbe szczelności.

Gdyby próba szczelności przewodu gaz wprowadzającego była przedsiębrana nie przez stronę gaz dostarczająca, należy te strone we wszystkich przypadkach zawiadomić wczas o przedsiębraniu próby.

c) Badanie i wypróbowanie przyrzadów służacych do konsumeyi gazu.

§ 63.

Wszelkie przyrządy służące do konsumcyi gazu (pająki, piece gazowe itp.) należy w razie potrzeby przed połaczeniem ich z przewodem gazowym osobno zbadać i wypróbować, przyczem stosować należy analogicznie przepisy obowiązujące pod względeni badania przewodow gaz doprowadzających

5. Postępowanie przy uchodzeniu gazu, zamarznięciu przewodów i wszelkich innych wadach.

\$ 64.

Jeżeli w zanikniętej przestrzeni da się czuć woń gazu względnie jeżeli się tylko przypuszcza, że gaz uchodzi. natenczas należy wszystkie otwarte płomienie, ciała żarzące się itd. z ubikacyi usunąć względnie pogasić, wszystkie kurki gazowe jak i kurek główny zamknąć a drzwi i okna ubikacyi pootwierać. Nie wolno używać otwartych płomieni, ciał żarzących się itp., gdy zamarzłe przewody gazowe topnieją lub też przy wyszukiwaniu miejsc i przyczyn uchodzenia gazu; przyczyny te leżeć mogą w nieszczelności i wadach przewodu gaz wprowadzającego i przedmiotów służących do konsumcyi gazu w dotyczącej ubikacyi lub w ubikacyach sąsiednich, jak niemniej w nadwyrężonych przewodach gazowych podziemnych.

Gdyby potrzeba było sztucznego światła, wolno do tego celu używać tylko pewnych i nieuszkodzonych lamp bezpieczeństwa lub elektrycznych lamp żarowych.

III. Postanowienia karne i koncowe.

§ 65.

Przekroczenia postanowien tego rozporządzenia, o ile nie podpadają pod ogólną ustawę karną lub pod postanowienia karne ustawy przemysłowej albo też innych odnośnych ustaw, karane będą po mysli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198, grzywną od 2 do 200 K, względnie aresztem od godzin 6 do dni 14.

Do prowizorycznych urządzeń gazowych, służacych do chwilowego użytku (urzadzanie oświetlania rządzenia nie znajdą w ogólności zastosowania. O zaczęciu takich robót donieść jednak należy niezwłocznie politycznej władzy pierwszej instancyi, która według swego uznania wydać może potrzebne zarządzenia pod względem bezpieczeństwa.

\$ 67.

W obrębie kolei żelaznych postanowienia tego rozporządzenia znajdą zastosowanie o tyle, o ile osobne przepisy innych jakich zarządzeń nie zawierają. O ile chodzi o ruch kolei żelaznych powołaną jest na miejsce władzy politycznej pierwszej instancyi do przepisanych czynności urzędowych i dotyczących rozstrzygnień kolejowa władza nadzorcza (§ 8 obwieszczenia z dnia 19. stycznia 1896, Dz. u. p. Nr. 16).

Wspomniana władza nadzorcza ma prawo zaprowadzenie i naprawę urządzeń służących do rozdzielania i użytkowania palnych gazów poruczać także takim odpowiednio ukwalifikowanym organom kolejowym, które wspomnianej w §fie 1 tego rozporządzenia koncesyi nie posiadają.

§ 68.

Do urządzeń mających na celu rozdzielanie i spotrzebowanie palnych gazów w ruchu górniczym obejmującym zastrzeżone wykopaliny (§ 131 ogólnej ustawy górniczej) i przy wydobywaniu żywicy ziemnej (§ 1 ustawy naftowej z dnia 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71), postanowienia tego rozporządzenia nie znajdą zastosowania.

Gdy zaprowadza się urządzenia do rozdzielania i spożytkowania palnych gazów w górnictwie, obej-

mującem zastrzeżone wykopaliny, w takim razie potrzebne środki ostrożności w razie zaprowadzania urządzenia na powierzchi zarządza przy udzielaniu koncesyi na budowe, o która posiadacz kopalni postarać się ma po myśli §fu 133 ogólnej ustawy górniczej, władza polityczna w porozumieniu z władza górniczą, zas w razie zaprowadzania urządzenia w kopalni władza górnicza w charakterze policyi górniczej. W razie zakładania tego rodzaju urządzeń w przedsiębiorstwach dla dobywania żywicy ziemnej, istniejących na zasadzie ustawy naftowej z dnia 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71, zarządza potrzebne środki bezpieczeństwa tak przy urządzeniach na powierzchni jak i w kopalni, władza górnicza, a to po myśli §fu 33 i n. naftowej ustawy krajowej dla Galicyi z dnia 17. grudnia 1884, Dz. u. kr. Nr. 35 z r. 1886.

Obowiązkiem tej władzy będzie po myśli §fu 220 i n. ogólnej ustawy górniczej, względnie §fu 33 i n. przytoczonej krajowej ustawy naftowej nadzorować ruch wspomnianych urządzeń tak na powierzchni jak i w kopalni, kontrolować wykonanie zarządzeń tyczących się środków ochronnych jak i usuwać ewentualne nieprawidłowości.

§ 69.

Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem 1. stycznia 1907. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie ministeryalne z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76.

Bienerth włr.
Fort włr.

Auersperg whr.

Derschatta whr.

